

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árai:

1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes szárok kaphatók: a dohányüzletben.

A legelőkérdés.*

A legelőkérdés megoldása érdekében, hogy azt jövedelmezőbbé lehessen tenni, több értekezlet volt az utóbbi napokban s ezeknek az értekezleteknek az lett az eredménye, hogy kimentünk a helyszínére, meghatározni azt, miképpen lehetne ezen a bajon segíteni s a legelőt jövedelmezőbbé tenni.

Azokat a határozatokat azonban, amelyek ezeken az értekezleteken és utóljára a legelő megnevezésén hoztak, nem lehet talán szóval jellemezni, mint azzal, hogy tragikus, mert ha azok csakugyan életbe lépnek, az az adózott közönségre igen elszomorító lesz, ha pedig egy idegen indifferens ember fogja hallani, lehetetlen, hogy fel ne kacagjon.

Most egy éve ugyanis először dr. Steiner Jákó képviselő ur indította meg ezt a mozgalmat egy hatalmas beszédben, indignálódva azon, hogy ebből a roppant nagy értékűből nincs a városnak több jövedelme 8-10 százaléknál, utánna a Nagys. Polgármester ur szólalt fel ugyanezeket hangoztatva, s igérve, hogy ezen mindenen segíteni fog, s igérte hogy egy értekezletet fog összehívni, a mi erről tanácskoznai fog, — csak hogy — ezt most rögtön megcsinálni nem lehet, mert a szakorló-tér akadályozza, meg kell várni míg a szerződési idő lejár, én ekkor azt hiszem, hogy 6 parcellázni akarja a legelőnek egy részét, s ezt haszonbérbe kiadni, nagy öröm-

mel fogadtam tehát ezeket a kijelentéseket, s én is kértem akkor ötlet ennek az értekezletnek az összehívására. Nagyon csalódtam azonban, mert ez az értekezlet 10 hónap múlva lett csak összehívva, s akkor is abból a célból, hogy a legelőt a János-futási legelővel megszorítsuk, vagyis a nem jövedelmező értéket még megneveljük, a legelőket pedig költségesen megjavítjuk, vagyis szaporítjuk a nem jövedelmező értéket s arra még tetemes költséget is fordítunk, ami pedig merem állítani, hogy egy fillér kamatot hozni nem fog.

Csudálkozásom azért volt oly nagy, mert hiszen ezeket a műveleteket a gyakorlatban épen nem akadályozná.

Most aztán menjünk sorra, hogyan jövedelmezőbbé a legelőt, hogyan szaporítsuk a jövedelmét?

1. Még az értekezletet megelőzőleg el lett határozva, hogy az aszalóvígnél 35 hold szántóföldet a város visszavesz, azt legelővé alakítja s elvetette baltáim és fümagkeverékekkel, hogy kicsoda munka volt ez s hogyan néz az ki jelenleg, arról most nem beszéllek, majd más alkalommal fogom ezt az eljárást méltatni, most csak annyit mondok, hogy bele került a városnak 2800 koronájába, 1000 korona az elmarad földbér, 1900 korona a vetés-jövedelem nem lett és nem lesz belőle egy krajcár sem.

2. Ezen az eredményen felbuzdulva, most már az említett értekezleteken elhatározták, hogy a János-futási 75 hold legelőt a többi legelőhöz csatolják s mivel közlekedő csapás nem volt arra a célra, így ad 25 holdat csapásnak, összesen tehát 100 hold-

dat, ez a 100 hold körül van véve szántó földekkel, melyek holdankint 50 koronáért vannak kiadva, olyan jó földek azok, de a legelő is éppen olyan jó föld, úgy hogy ha ezt a legelőnek aránylag kicsiny s amugy is izolált fekvésű földet parcellázva kiadtuk volna haszonbérbe, 5000 koronát kapott volna a város 100 holdért, tervünk tehát, hogy a legelőt jövedelmezőbbé tegyük, ismét, 5000 forintjában kerül a városnak, minden kamat nélkül.

Most jön még valami, a mi még csak terv ugyan, de ajánlani fogják a nagygyűlésnek, — ugyanis — az a száz hold legelő kitűnő minőségű ugyan, de nagyon messze esik a várostól, s a tehéncsordának nagy fáradságába kerül oda menni — az a szándék, hogy a gulyát vigyük oda, hogy a legelő helyben legyen, de annak áldot kell építeni, ez szinte bizonyos összegbe fog befelelődni, ez az összeg lesz azután a sik legelő jövedelem szaporaság.

Ennyi eredmény után azután fellelkesedve, elhatározta az értekezlet azt, hogy a legelő egy részét parcelláinkat egyről-évre meg fogja javítani. Hogy ez mibe fog kerülni, ahhoz hozzá sem szólhatok, de annyit mondhatok, hogy igen nagy összegről hallottam beszélni, ennek az összegnek 80 százalékát állítólag elvállalná a kormány, de meg a 70 százalék is tetemes összeg maradna, ez lenne azután a mi legelő jövedelem szaporításunknak a 4-ik része, természetesen az mind nem haszna a városnak, jövedelme sem, hogy miért nem, azt most itt bizonyítani hosszadalmas lenne, tehát egyszerűen csak állítom, de határozottan állítom, hogy csak

* Szívesen adtnak helyet ezen közérdeket szolgáló cikkek s ha valaki a tárgyilagosság határait közt akár pro, akár kontra hozzászólni óhajt, lapunk hasábjai nyitva állnak számára. Szerk.

A vércse.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Olyan idő volt, amelyet én szeretek. Fejem felett kergetőztek a fellegek. Borult, derült az ég, ahogy tépték, szegatták egymást. Hűvös tiszai szél rázta a vén akácok terebélyes koronáját is.

A lábuknál halomra gyűlt a száraz, gyűrűsre perzselődött levél, összezsuzott lapos hüvely. A szél elült egy-egy pillanatra, majd újra feltámadt és seprte a gázt egyik helyről a másikra, forgatva, táncoltatva, hogy csak úgy csörgött.

Vágyam támadt sétára kerekedni, fuvatni magamat; pirosra csipetni az arcom.

Olyankor szabadabbnak érzem magam. Acélosabbnak az erőmet. A szívem vakmerőnek. Alig győzöm szívni a friss, szánaillattól részeg legelőt.

S mintha tüzet szívnék be, nekiszilajodik a vérem, hogy kezem is öklöbe szorul.

Az első tanyába tartottam, a cselédség apró ablaku, nádas lakóinak a világába.

A cselédek a szénáskertben birkóztak a széllal. Kémény ellenség az. Belékapaszkodik a kazlak üstökébe s csomósul hordja a szénát szerte a tarlóra, az ugarra. És akárhogy siet-

nek is, jó pár napi takarmány megy pocskéba, mire újból megigazgatják, lekötik a kazlakat.

Az asszony nép a felásott krumplit szedte zsákba, hogy az eső a földön ne verje.

A tanyán a gyerekhad volt az ur. Féktele, jó kedvű zsvavajjal hancuroztak a szabadjáról szől mellett, a csalamádés szekéren. Lehetett ott valami egy tucat apróság. A legnagyobb se igen volt tizenkét éves.

Kánya Jóska látott meg először. Nagy örömmel rikoltotta el magát.

— Az urfi; Jón az urfi!

Kiabált mind.

— Az urfi! Az urfi! Ki lesz ott előbb?

Allo, ugráltak le a szekérről, egymás hegyinhátán, nyakra-főre s versenyt nyargaltak, és a szél bugyrosa kerítette a sok apró fehér ruhát, piros szoknyát.

A Bacsoék öt esztendő Pistája valami madarat húzott maga után egy madzagon. Alig győzte szedgetni pötöm, gömbölyű lábát.

— Mi a, Pista?

— Vércse! vércse! — kiabálta mind.

— Mihály bátyám fogja a tarlón! — mondta az egyik emberke nagy hangon.

— Mutasd te!

A gyerek magához húzta a madarat, a lábára kötött zsinegnél fogva; megfogta, nem is

gondolva rá, hogy megvérezheti a karmával, vagy a csőrével, s elem tartotta.

Fiók vércse volt. Kerek szemében riadtan tilt a gyötrelmet, a kín.

— Tud reptülni?

— Tud egy kicsit! — kiabálták.

Fellöktem a levegőbe. A kis jószág irány nélkül csapdosott a szárnyával s bár a szél is emelte, csak addig tudott a levegőben maradni, ameddig a lendítés vitte. Epen hogy meg nem ütötte magát. A földön aztán elkezdett szaladni a szárnyával is segítve, elbújt a jászol alá.

A gyermekesereg hangos visongással utána. Az egyik megfogta s madzag végét s húzta a madarat. Az pedig ivbe keikéitette a farkát, leült a földre, a két szárnyával neki támasztotta magát, a szabadlábával a jászolláába kapaszkodott s élesen visított.

A gyerek annál erősebben húzta a kis vergődő jószágot. Hogy azt hittem, mindjárt kizsákkad a lába. A szél élere berzengette a tollát.

S csudálatos az: Olyan volt a kedvem, hogy egy bikával kikeztem volna s mégis ennek a kis agyongyórtott jószágnak a kintlódását alig tudtam nézni.

— Nem engeded el azt a madarat te! Mit kinezod? — kiáltottam.

De már akkorra győzött a gyerek s egy-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

EZELETT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Nagy választék egy és asztalneműekből.

fehér és színes harchetok, sth.

Olcsó szabott áruk.

Maj lapunk 4 oldal.

00000608

Művirág, szárítottvirág SIRKOSZORUKAT,

darabját kor. 1.20-tól, óriási választékban alán!

Knazovitzky Béla divatáruháza.

abban az arányban hozza meg a jövedelmet ez a legelőjavítás is, a mi nem is lenne szaporítás, csak javítás is, mert legelőből lenne legelő, de csak úgy hozná meg a hasznot, mint az a 35 hold legelő szaporaság és javítás meghozta, az pedig egyenlő volt a semmivel.

Midőn én mindezeket hallottam, azt a kérdést bator voltam megreszkírozni, hogy szeretném tudni, mi lesz azután mindezekből a városnak a jövedelme? erre azután azt a választ kaptam, hogy maga mindig jövedelmet akar látni — itt most alapozunk, a jövedelem majd csak ezután jön, erre azután azt feleltem, hogy kérem hiszen azért vagyunk ide küldve, hogy a legelő jövedelmét szaporítsuk, tehát nagyon természetesen, hogy jövedelmet keressék, nem örökös kiadásokat, mert azzal nem elégszem meg, ha azt mondják, hogy majd az unokáim veszik hasznát mindezeknek, nemcsak azért, hogy az volt a cél, hogy a jövedelmet magunk is lássuk és élvezzük, de főleg azért, mert nem hiszem el, hogy ezek után az unokáim is lássanak valaha egy fillér jövedelmet is.

Midőn én az értekezleteken ezeket a dolgokat bíralt tárgyává tettem, a nagyságos Polgármester ur felszólított, hogy adjak be tehát én egy tervet, miként óhajtanék én ezeken a bajokon segíteni, én be is adtam egy tervet s ő megígérte, hogy azt sokszorosítani fogja és kiosztja a képviselő uraknak s ha azok azt átnézik, meg fogja hívni az egész képviselő testületet, hogy azok előtt indokoljam azt és védelmezzem meg, ezt én a legnagyobb örömmel elfogadtam, mert mindig az volt az óhajításom, hogy az összes képviselő urak előtt mondhassem el indokaimat, hogy mindenki hallhassa a dolgokat, minden oldalról megvilágosítva, mert ha a nagygyűlésen nem lenne elfogadva indítványom, s azok a képviselő urak szavazzák le, akik indokaimat

hallották — abba belenyugszom, mert ha más a nézetük, én mindenki véleményét tiszteltem, s előttem a többség akarata szent, de ha azok szavaznának le, akik indokaimat nem is hallották, az már nagyon rosszul esnék s nem is volna helyes, hogy azok szavazzanak le, akik a dolgot minden oldalról megvilágítva nem hallották. Egyedüli óhajom tehát az, hogy minél több képviselő ur előtt mondhassem el indoklásomat.

Midőn a Polgármester ur engem egy terv beadására felszólított, természetesen szóba jött az is, hogy más is adjon be tervet, hogy ki lehessen belőlük a legjobbat válogatni — én akkor azzal a kéréssel fordultam hozzá, hogy bárki ad be tervet, kösse ki feltétlenül, hogy a következő pontok okvetlen benne legyenek:

1. a városnak haszna legyen belőle;
2. a gazdáknak és 3. a jószágértékelőknek hasznuk legyen belőle, mert ez olyan elengedhetetlen 3 feltétel, amiből, ha csak egy is hiányzik, a többi sem fog semmit sem érni. Erre egyik gazda képviselő ur beleszólt, hogy ebből mind a 3 nem lehet benne, én erre azt feleltem, hogy az enyémben mind a 3 benne van, és pedig számokkal kétszer kétfőre kimutatva, olyan számokkal, amelyek az életből és a köztapasztalattól vannak merítve, azt azonban elfeledtem tőle megkérdezni, hogy melyik pontot gondolja hát, hogy elmaradhat, ez-néhez kérdés lett volna, félek tőle azonban, hogy itt is az lett volna a felelet, hogy a város haszna maradjon el, — mert ez lett volna az 5-ik pontja, a mi legelő-jövedelmünk szaporítására — olyan terv, amelybe az a 3 terv mind benne nincs, nem érdemli meg, hogy egyáltalán bírálást tárgyává tegyük.

Igen sajnálom, hogy a kormányval, melynek minden gazdaságot illető kiadványait elolvasom, s melynek minden intézkedéséről és áldozatkészségéről a legnagyobb elismeréssel szólhatok csak, ebben a legelő-

kérdésben egyet nem érthetek. A kormány soha takarmánytermelés és istállózásról nem beszél, mindig csak a legelőt akarja javítani és szaporítani s mindig a legelőgazdálkodás felé akar bennünket kényszeríteni. S midőn mindennel előre megy, halad, gazdasági tekintetben vissza akar bennünket hurcolni a múlt századokba, s az extenzív legelő-gazdálkodást akarja reánk erőszakolni, midőn csak az intenzív istálló és legelő-gazdálkodással lehet a jószágértékelést emelni és felvirágoztatni, mert most már az istálló és takarmány a fő, a legelő mellékes, mind a kettő szükséges, hogy a jószágoknak legyen mozgása, de csak jó istállón és elég takarmánnyal legyen, a legelő lehet akármilyen szegény, ez az igazi intenzív gazdálkodás, csak így lehet a jószágot szaporítani és jól tartani.

Bármi legyen is azonban a vége a dolgnak, annyit merek állítani, hogy a legelőjavítás és szaporításból se a városnak, se a jószágértékelőknek haszna nem lesz soha. S ezt a mélyen tisztelt közgyűlésnek nemcsak hogy nem ajánlhatom, de kérve-kérem, hogy ilyen gazdálkodást soha meg ne engedjen.

Kégl Miklós,
— v. biz. tág.

UJDONSÁGOK.

— **Városy őrsek temetése** hólnap, csütörtökön d. e. 8 órákor lesz Kafocsán. Városunkból a temetésen a következők vesznek részt: Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök és Streit Ferenc püspöki irodavezető, a város képviselőjében Saára Gyula dr. polgármester és Bierbauer Viktor dr. főorvos, a káptalan képviselőjében Klauz György dr. kanonokok, a Kath. kör képviselőjében

kettőre a kezében volt a vércse. Még a földről emelte fel.

A vércse szedte sebesen a lélekzetet s körbe forgatva a nyakát, a gyerek minden mozdulatát riadtan kísérte a szemével.

Elvettem.

— Mióta van nálatok?

— Tegnapelőtt délbe fogta Mihály bátyánk a tarlón.

A kismadarat másfél napja kinezíték.

— Aztán mit csináltok vele?

— Játsszunk. Tegnap éjjel meg elragta a madzagot s a göréjébe bujt meg.

Megnéztem a lábát. Sebesre vágta az éles madzag.

— Miért nem oldjátok le? Hisz ugye se tud elrepülni — s próbáltam kirogozni.

— Ne oldja le, urfi! — kiabálták az apró emberkék.

— Hogyne oldanám! Fáj az annak. Hátha iteket rángatnának úgy, jól esnék-e?

Levettem a madzagot. Ezt gondoltam:

Ha most ezeknek visszaadom ezt a kis jószágot, több kinezíték.

— Tied ez a madár, Pista?

— Eném — selypített a gyerek.

— Add nekem! Kapsz érte culrot.

A gyerek a lábamba kapaszkodott s ijedten, nyujtva kiáltotta:

— Neem!

A többiek is kiabáltak.

— Ne vigye el, urfi! Urfi, ne vigye el!

— Hozok érte labdát, jó ugrómat.

Lefejtettem Pistát a lácamról s vittem a madarat a „kastélyba“.

Pista pedig csak leült a földre, hátraszegte a nyakát, s ordított éktelen sivalkodással. Azt hittem, mindjárt elájul.

Visszavittem a madarat Gondolkoztam, hogy lehetne elcsalni tőle?

A gyerek, ahogy újra megkapta a vércsét, lassan elcsendesedett.

Közben odajött az apja is, hogy a szekérről lehányja a esalamádét.

Mért nem veszi el attól a gyerektől azt a szegény állatot?

— Hadd játszódjék vele!

— De kinezzi!

— Nem fáj az annak.

— Csek ugy, mint magának.

— Oktalan jószág az, uram nem érzi.

— Hát az ökr, meg a ló, meg a kutya

nem oktan jószág? Mégis fáj mindnek, ha ütük.

— Kártékony féreg az, uram. Ő sem kiméli a csirkét.

Elszomorodtam. Most már nemcsak a szánakozás miatt. Néztam, ahogy az ember nagy szeretettel biztatta a fiát:

— Játsszál vele fiám! Tied az!

Ha ez a gyerek megnő, gondoltam, ez is így fogja biztatni a maga gyerekeit. De hát miért, hogy az Isten egyik teremtmése kinczhatja a másikat?

Eszembe jutott a tiszai révész. Szederkény alatt figyeltem meg. Hájós fűzavesszőt húz át a halak kopolyuján, hogy csupa vér lesz az ág, s azon lögetve méri a súlyukat, azután a hidas

aljába dobja őket, méket a fejére, méket a hátára.

Milyen kemény is a kényán nevekedett embert sziv!

Jobb volna, ha elpusztulna ez a madár, mint semhogy kinődjék, gondoltam.

— Kap-e enni?

— Kenyeret. De nem igen édesedik hozzá.

Tegnap egy kis szalonját vettem neki. Azt egy-kettőre felalta.

— Hozok neki egy kis hust.

S mentem husért. Jól bepatakánymergeztem a magtárban, úgy dobtam a madárnak.

A vércse, ahogy megérezte a nyers huszgot, mohón rohant rá. Megragadta s hurcolta a szekér alá, hogy ott felfalja.

Még egyszer rászóltam a gyerekekre.

— Meg ne halljam, hogy kinezátok!

Azzal otthagytam őket s neki vágtam a tiszapartnak, szembe a szélel.

Hanem a vércsét nem tudtam kivenni a fémjemből.

Másnap reggel megint lenéztem az alsó tanjába. A gyerekek szanaszét voltak. Pista a göré előtt játszott a gyepen másik kettővel. Építettek tengeri-csutkából. Az apja kaszát kalapált. Oda mentem.

— Hol a vércse, Pista?

— Megdöglött — mondta a gyerek egykedvűen.

— Pedig még eljártok volna vele egy pár napig! — mondta az ember.

P. Abraham Ernő.

Reé István és Szirbek József, továbbá Bilkei Ferenc lapunk szerkesztője.

Gyászmise Városey érsekért. Prohászka Ottokár dr. ma átiratban értesítette a város és megye vezetőségét, hogy az elhunyt Városey érsek lelkeüdvéért folyó hó 7-én d. e. 9 órakor ünnepélyes gyászszertartás tartatik a Székesegyházban.

Egyházi hír. Luttör Ferenc dr., pápai segédlelkész, veszprémi karkaplánná nevezte ki Hornig Károly báró, a veszprémi egyházmegye püspöke.

Kinevezés. Seidel János, helybeli törvényszéki jegyzőt a móri járásbíróshoz albróvá nevezte ki a igazságügyminiszter.

Az öltáregyesület vasárnap reggel 8 órakor tartja rendes havi szent miséjét a szeminariumi templomban.

Eljegyzés. Gabler Zéla, okl. mérnök eljegyezte Magó Károly, rácalmási igazgató tanító bájos leányát, Böszökiét.

A bíróság köréből. Dr. Szőke József kir. törvényszéki jegyző, aki 9 hónapig Mórton az elhunyt Farkas János járásbíró helyettesítette, visszatért a helybeli törvényszékhöz.

Rácalmas ünnepe. Rácalmas, a mi kath. társadalmi munkásságunknak régi, hűséges talaja, gyönyörű ünnepség színhelye volt a múlt vasárnapon. Ekkor szentelték fel az új, impozáns méretű katolikus kórt. A felszentelés, illetve a felszentelést követő ünnepség gyönyörű foglatban egyesítette magában azokat a gondolatokat, azokat a törekvéseket, melyek már a rácalmások katolikus körében — munkára váltak. Rácalmas a **társadalmi** kath. életnek, amely a kath. körök megállításában nyilvánult, egyik első tényleges. Egyik legelső katolikus kör a megyében, amelynek bölcsőjénél ott állott a halhatatlan emlékü Steiner püspök is. Benne munkálkodtak legmunkásabb fiatal papjaink és sok-sok harc, sok-sok féltreértések között is — a harcok és féltreértések elosztásával — mely; termékenyítő medret vágát a — munka. Most a gyümölcsöző, termékenyítő munka áldásait várjuk. Ennek a nyitánya volt a tegnapi ünnep, amelynek lefolyása a következő volt:

Az ünnep d. e. 10 órakor szent misével kezdődött, azután zászló alatt vonult át az ünnepelő közönség az új kath. körbe. Jelen volt az egész intelligencia, az egész község, az előjáróság. Ha a katolikusok új tartalmát, új erőt fogadnak magukba, abból nyer a község is. Az előjáróság megjelenése, a melyben nem kath. tagok is vannak, szépen példázta ezt. A felszentelési szertartást Gönczöl Antal plebános, elnök végezte. Ugyancsak ő mondotta a megnyitó beszédet is vizsgálva a kath. kör megnyitásának körülményeit s a rácalmási kath. kör történetét. Az új kath. kör a fejlődő kath. kör élet igénye volt. Megépítésének tényezője a megyéspüspök engedelmé volt, aki 21 ezer koronát átengedett az új kath. kör emelésére a — templom pénztárából. Ez a, hogy így mondjuk, erőátvitel, sok jó eredménnyel fogja szolgálni a kath. hitélet új kívánalmait is. Sok hálával adózik a kath. kör **Pajzs** Gyula dr. orsz. képviselőnek, a ki a kör berendezése körül szép anyagi áldozatot hozott. **Telecsky** János pénzügyminiszteri államtitkár Rácalmason elhunyt édes anyjának nevével megörökítve, ötszáz koronát adományozott a kath. kör. céljaira. A lelkesen fogadott megnyitó beszéd után a dalárdá a pápai himnusz énekelte el, majd a kath. kör egyik ismerőse üdvözlő verset szavalt. Nagy lelkesedést keltett a megyéspüspökhöz küldött távirat, a melyben őt a vezetőség mint a kör fővédnökét üdvözlölte, a kinek köszönhető az új kath. kör megépülése.

Az ünnepi beszédet **Vass József dr.**, a fejérmegyei népazóltsági szervezetek igazgatója mondotta. A magas nterakban jót beszéd váza a következő:

Meg kell értenem a kört, melyben élek, ha meg akarom érteni a kör egyesülések, szervezkedések jelentőségét.

Ez a kor, a XIX. századtól számlálva a

nagy ellentétek kora. Egyrészt olyan a működése, mint a vitriol: mar, lép, elemekre bont, rombol, kislejtez: szóval atomizál, decentralizál. Az **államok** vezetése a régi egységes dnyasztikus politika helyett először alkotmányos, — most meg-demokratikus kezd lenni — köztársasággá lesz, végül forradalmi anarkista. A legmélyebb, s legerősebb kapcsolatokon épülő egyesülés: a **család** egységét most már nem lelkiismeret, hanem gyengülő állami törvények védik. A **társadalom** soha így nem volt osztályokra tépve, talán csak a rabizoltság idején. Az egész világnézet sem egységes már. Az **erkölcs** iszonyu támadásoknak van kitéve. Másrészt a mi korunk óriási és megszegettlen összerendeződés tüneteit mutatja. Legjellemzőbb a tökéle, meg a munkaerő. Az egyik is, a másik is tömeges. A tökéle parancsol az iparban, kereskedelemben, háboruban, békében, az áll a sajtó háta mögött, az intési tiltakos a kormányokat: — a munkaerő dacosan szakszervezkedik, és a tökéle tömegereje ellen a százezrek és milliók komor összetartását vonultatja föl rettenetes és elszánt küzdelemben.

A kettőnek mértékelen küzdelem következtében mi megyünk? A kultúra, Istennek nagyszerű gondolata, Krisztus világnézete, a kultúrának hatalmas erőforrása és tényezője. Mi a kultúra? Az emberi méltóság megőrzése és fejlesztése. Nem táviró, telefon, villamos világítás vasutak, autobusok, gépszörnyetek, hanem közegyetemes emberemelés, emelkedés szívbenelelkben. Mi a kultur munka? Szolidarizmus. Egyesült erővel teremteni boldogulást.

Ezért áll bele az egyház a munkába és ezért állítja bele a köröket az elvadult küzdők közé. Mi tehát azoknak célja? 1. **Társadalmi** A kath. kör nevel, erősít, egységesít. 2. **Gazdasági** célokat szolgál. árúkat véd és érvényesít. 3. **Politikai** célja van: nem pártpolitikai, hanem az erkölcs politikájáé a erkölcsre nevel és megértésre visz.

Ezért mindenki **érintse** még a katolikus kör hivatását és ne gáncsolja, hanem támogassa, ne zárkozzék el tőle, hanem kérjen helyet benne magának: közös, üdvös, haladást szolgáló munkára.

Az ünnepet a hymnus elneklése zárta be, mely után a díszes ünnepelő közönség lelkes hangulatban távozott.

Déli egy órakor **Pajzs Gyula dr.** fényes ebédet adott a meglepetlen tisztelőre. Együtt volt a község intelligenciája, a község előjárósága, a környező puszták tanítósa és az ünnepségre megjelent vidékiek. A banketten elhangzott felkösöntökön mintegy tovább fűződtek a délelőtti ünnepség gondolatai: **Pajzs Gyula dr.** a megyéspüspököt, **Kéri** Ferenc Pajzs Gyula drt, **Kemény** Kálmán dr. és ifj. **Wetzel** Gyula az ünnepi szónokot köszöntötte fel. Vass dr. felkérésre az ünnepségen hangoztatott eszméket fejtegette tovább. A bankett a legkedélyesebb hangulatban a késő délutáni órákba nyulott.

Délután **Pajzs Gyula dr.** bőkezűségéből a kath. kör megvendégelte összes tagjait. A banketten jelenlévők átjöttek a **néphez** is s belevegyültek soraiba. Itt a délelőtti ünnepség kedves tendenciájával ifj. **Wetzel** Gyula és mások lelkes beszédekkel intéztek a néphez.

Baleset. A honvédsztek szombati lovaglása alkalmával sajnálatos baleset történt. **Jeszenszky** Lajos hadnagy bebukott a lováról és esése olyan szerencsétlenül történt, hogy bal-karja eltört.

Vadászlovaglás. A honvédség tisztikara a meghívott vendégeikkel együtt szombaton d. u. nagyszabású vadászlovaglást rendez a soslói katonai gyakorlóterén.

A Gyermekevédő Liga és vármegyénk. Az Országos Gyermekevédő Liga megkeresést intézett a vármegyéhez, arra kérvén őt, hogy seregélyezze. A vármegye 100 korona tagsági díjjal belépett a liga pártoló tagjainak sorába.

Halálozás. Egy jószágos lélek szenderült el hétfőn este csöndes siri nyugalomra. Egyike volt azoknak a kedves lelkeknek, a melyenkről a régi regényírók nagyszónói sorában szoktak olvasni, a ki nem tudott mást, csak szeretni, csak gyengédséget és egy nemes útsza keresztény lélek emlékét hagyni az ör. becsülők között. A következő gyászjelentést kaptuk:

Báró Jenőné és neje, Fánta Margit; Báró Paula és férje dr. **Szauer György; Báró Kon-** stancia: özv. **Szauer Józsefné; és gyermekei:** Konstancia, Mária és Paula, valamint az elhunyt nővérei: özv. **Gebhard Ignácné** és özv. **Hampék Gyuláné**, szintu az összes rokonság: nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy felejtethetetlen jó édesanyjuk, nagyanyjuk, illetőleg nővéryük özv. **Báró Jenőné**, szül. **Seidel, Paulina** életének 74-ik évében, a halál előtt szenteségi ájtatos felvétele után, rövid betegség után, október hó 31-ikén este 8 órakor csendesen elhunyt.

A megboldogult földi maradványait ma d. e. beszentelték a József-utcai gyászházban, aztán siri nyugalomra Zámolyra szállították néhai férje mellé.

A városházaról. A város pénzügyi bizottsága folyó hó 4-én d. e. 10 órakor ülést tart, amelyeknek tárgyai lesznek a házbérfiáter és az átiratási illeték.

A városi cselekményhely ügyében folyó hó 7-én d. u. 4 órakor lesz ülés.

A jövő szombaton d. u. 3 órakor **Hübner** Károly, a város közgazdasági előadója az érdeklődő gazdákat előtt az egérintésről előadást tart a városház nagytermében.

Háztelekvetél. Dr. **Balassa Imre** tb. vármegyei főjegyző megvett **Bernádorfi** Edé könyvkereskedő József-utczában levő háztelekét.

A korcsolya egyesület választásánya vasárnap d. e. 11 órakor Reé István elnökölte mellett ülést tartott s érdekes újításokat vezetett be. Nevezetesen, hogy az idei korcsolyaszézon-tól kezdve 40, illetve zene alkalmával 60 művés nézőjegyet fog kiadni az egyesület. Az eddig szokásos 1 koronás nézőjegyek helyett) Intézkedés történt még aziránt is, hogy a hóviharok alkalmával némileg védve legyen a jegypólya: A többi, a legfontosabb: a jeg a gondoskodó természet dolga.

Állatdíjazás. A Fejérmegyei gazdasági egyesület a gazdasági feltételek támogatásával folyó hó 30-án tenyészmarhatállítást rendezett Szabadbattyánban. A bíráló bizottság tagjai voltak: **Kálmán Vince** főszolgabíró, **Aldráskovits József**, táci urodalmi intéző, **Schwartz Armin** nagybérő és **Armos Jenő**, a gazdasági egyesület titkára. A díjazás eredménye:

A tehéniállítástban: I. **Varga István** (Csősz), 50 kor., II. **K. Horváth Mihály** (Jenő), 40 kor., III. **Hopka András** (Jenő), 40 kor., IV. **Balog Károly** (Csősz), 30 kor., V. **Szetkérés János** (Tácz), 20 kor., VI. **Teilinger László** (Urhida), 20 kor., VII. **Szabó F. János** (Szárazentúlihály) 15 kor., VIII. **Caditz András** (Csősz), 15 kor., IX. **Varga István** (Csősz), 10 kor., 10 kor., özv. **Valper Józsefné** (Szabadbattyán), 10 kor., XI. **Zsurnovszky Tádé**, oklevél. XII. **Borján Antal**.

Üszökkritásban: I. **Tóth Pál** (Jenő), 70 kor., II. **Sas Sándor** (Csősz), 50 kor., III. **Halasi Sándor** (Sárkeszt), 40 kor., IV. **Móré István** (Szabadbattyán), 30 kor., V. **Hegedűs János** (Tácz), 20 kor., VI. **Mórcza Antal** (Csősz), 20 kor., VII. **Mányoki Antal** (Csősz), 20 kor.

A díjazásra versenyen kiállt felhajtott 10 darab borjas tehén bemutatasáért **Schwartz** Lázár szabadbattyáni nagybérő díszoklevéllel tüntette ki a bizottság.

A díjazáson egybegyűlt gazdához **Kálmán** Vince főszolgabíró és **Armos Jenő**, egyesületi titkár buzdító beszédet intézett, figyelmeztette őket a szarvasmarhatenyésztés, mezőgazdasági fontosságára. A földmívelésügyi miniszter folyósított 500 kor. pénzdíjat **Körmendy Péter** gazdasági feltéyelő osztólt ki.

A városi parcellázás. A város főnyertanyai gazdaságában szociális szempontból más tánylandóan előnyös fordulat állott be. Parcellázás adták ki: a város javára, de meg a parcellákat bíró kizsákdák hasznára is. **Havas Géza** nagy tőzsdés 6922 korona bérösszeget bírt a tanyát parcellázás útján pedig nem kevesebb mint 16400 koronát kap érte a város. És egy helyett — 80 gazda részestül a gazdaság produktumában. **Havas Géza** birtokából ma adták át a kiigazdának a tanyát.

— **Villamvilágítás Rácalmáson.** Érdekes újítást vettek tervbe Rácalmáson: a villamos világítás bevezetését. A tervet a rácálmási birtokok mozgatója s nem lehetetlen, hogy dűlőre viszik. A villamos világítás bevezetése — Rácalmáson — nem lenne annyira költséges, hogy ez a szépen fejlődő község meg ne érdemléné. Meg kell csinálni, ha — lehet!

— **Az 1911. évi adó.** A kivetésében szorgalmasan dolgozik a város számvevőse, az őt kerületi biztos megkezdte az adókimutatások összeállítását, amelynek még ez évben be kell fejeződnie. Különben — mint halljuk az idén szorgalmasabban jön az adó mint tavaly. Mintha ebből jobblétre lehetne következtetni.

— **A vízvezeték munkálataiban** ma egy új mozzanat történt. Ma kezdték meg a galleriák szivattyuzását. A szivattyuzott vizből mintát küldöttek fel a földművelésügyi miniszteriumba, ahol vegyvizsgálat alá veszik. Megfogják állapítani, hogy a víz egészséges-e.

— **Ragályos betegség.** Ma délelőtt a kerületi orvosok 3 vörhenyeset és 1 fültömrigylobot javítottak. A főorvos megette a jóvontéremeket.

— **Táncfuzérke.** A Székesfehérvári Kath. Legényegyesület november hó 6-án Távirda-utca 6-ik sz. helyiségében táncfuzérkét rendez.

— **A ki nem tudja mit csinál.** Csikos Péter falubattya atyánkna berugva botorkált háza. Természetesen nem tudott nyugton maradni. Kihuzta a győ helyéről a feleségét, fojtogatni kezdte, a baltát ragadott s rémes fenyegetések között le akarja csapni a fejét. Az asszony szerencsére elmenekült a veszedelem elől. Csikos erre a butoroknak látott s azokat törte össze riptyánként. A megabalyodott embert a szomszédok féltették meg. Még a törvényszékkel is meggyűlik a baja.

— **Gyujtogató pipa.** Velog községben Varga József szerűjében leégett egy kácz. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a tűzet tulajdonképpen Varga okozta, a ki vizgálatlanul pipázgattat a káczal tövében.

— **Halálos szerencsétlenség.** Balog János mőri lakost halálos szerencsétlenség érte napi munkája közben. A szőlőben volt dolga, ahova trágyát hordott. Utközben egy fordulónál olyan szerencsétlenül fordult meg a kocsi hogy a fához nyomta. A nagy nyomás alatt súlyos belső sérüléseket szenvedett. Májrepedés következtében néhány percnyi vergődés után meghalt.

— **Állatkinzó.** Pötöle pusztán Kulcsár Imre 16 éves béres fia a keze alatt álló ökröt egy biciskával annyira megszurta, hogy az belepusztult az állat elhullásával dr. Endre Zsigmond szenvedett kárt. A 16 éves béres legényke cselekedete szépen fejlődő lélekre mutat.

— **Villamos szerencsétlenség.** Sulyos kár érte Scheindorfer Ferenc Rákóczi utcai mészáros és hentes mestert. Kocsiját üzleti ügyekben Budafokra kültette s alig egy félnapra rá azt a táviratot kapta Budafokról, hogy kocsija a villamos alá került. A villamos egyszerűben agyon csapta. A kocsi pedig pozdorjává törött a kerekék alatt. A távirat a kocsisról nem szól, így valószínűk látszik, hogy ő nagyobb baleseti nélkül megszabadult a veszedelmes helyzetből.

— **A tanító tolvaja.** Kovács Dániel polgárdi tanító feljelentést tett a rendőrségen, hogy háza udvaráról ismeretlen tettesek nagy mennyiségű építési eszközöket elemelték. A tolvajokat keresi a csendőrség.

— **A volt főispán stb. tyukjai.** Sárközy Aurél nyék-pettendi földbirtokost károsodás érte. S gézengus cselédlány ellopta 32 db. szép kendermagos tyukját, néhány jércéjét és ugyanannyi csirkéjét. A tolvaj leányok a törvényszék előtt fognak lakolni.

Ugyancsak nagyobbaszabásu tyuk-manipuláció hírt vesszük Csákvárról. Ott letartóztaták Nagy József-csákvári lakost. Ez az alak egy nagy kaliberű tyuktolvaj. Lássuk csak: Nagy József a nyár óta körülbelül 800 db. kisebb-nagyobb, értékesnél-értékesebb tyukot csipeltetett össze.

A tyukokkal aztán a budapesti tyukpiac forgalmát növelte. A tyukmanipulans működési tere különben Felcsut, Alcsut, Bicske, Ó és Ujbarok

Vértesboglár, Csákvár, és Vái községek voltak, ahol hihetetlen gyakorlottsággal űzte a tyuklopást. Nagy József most a csendőrk eljárása folytán a váli börtönben húsz.

— **Az őszi esküdtészek.** A novemberi esküdtészeki ciklus főtárgyalásai november 7-ikén kezdődnek. Ezideig a következő bűnügyek vannak tárgyalásra kitűzve.

November 7. Balázs József: kétféle szándékos emberölés kísérlete. Elnök: Tömör József. Védő: Nagy Ignác.

November 8. Dudás Mária és három társa: rablás bűntette. Elnök: Sipos Sándor. Védő: Nagy Ignác.

November 9. Nagy István: rablás bűntette. Elnök: Tömör József, Védő: dr. Pieger Adolf.

November 10. Mihalecz Anna: szándékos emberölés bűntette. Elnök: Sipos Sándor. Védő: dr. Kovács Lajos.

November 11. és 12. Weisz Mór erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés, Elnök: Tömör József, Védő: dr. Székelyi Nándor.

November 14. Mészáros János halált okozó súlyos testisértés bűntette. Elnök: Sipos Sándor Védő: dr. Eisenbarth Károly.

November 15. Pintér Imre és két társának bűnye. Elnök: Tömör József, Védők: Dr. Székely Nándor, dr. Szűts Gedeon és dr. Löwy Márk.

Révai Nagy Lexikonát fölösleges a fővárosi könyvgyűnököktől megrendelni, mert azt épügy szállítja Klökner Péter udvari könyvkereskedő Székesfehérvárról, részletfizetésre is.

— **Szerencsétlen játék.** Csákvárról írják: Mocsonoki Rozi, 12 éves kis lány vasárnap felment a padlásra, hogy az oda felakasztott köteleken hintázzék. Nem tudni hogyan, de valahogyan belekeverődött szegényke a kötelek közé, s oly szerencsétlenül, hogy megfojtották. Szülei csak halva találták rá. A kis lány apja — a kukorica földön dolgozott — vasárnapon, az édesanyja s testvérei pedig disznóolat csináltak — egyikök sem volt sz. misén. Es ugyanekkor meghalt, a kis lány. Különös!

— **Eretlen legények.** A csákvári kocsmárosok pótbúcsút kértek a szolgabírótól, hogy berughasson a falu az új börtől, — mert a főbúcsút a kolera miatt beültették. Fő a haszon. Lett is eredmény, mert vasárnap reggel ugyan csak dülöngtek a részeg atyfiak. Javában állt — a búcsú, mikor arra robogott gróf Károlyi Gyuláné automobilja. Más sem kellett a hordának, követ ragadtak s neki dobták az au-

tomobilnak. A kő betörte az ablakot, de szerencsére a bennálló grófnénak semmi baja sem történt. A grófné a csendőrségen megette a feljelentést. De mi haszna, ha meg is büntetik a gyalázatos tettest. Tessék beszüntetni az éretlen kölkek korcsmázását. Mire való volt ez a pótbúcsú engedélyezés is. Mikor az csak rosszra vezet.

— **Használt ebédli és hálóberendezés olcsón eladó.** József-utca 30.

— **Rövid hírek.**

Tíz. Söréden Poszli Mihály nádtetés háza ismeretlen okból kigyuladt és leégett. A kár 100 korona. Megtérül biztosítás után.

Az utasok. Kis István és Kis József abai lakosok a mezőről hazafelé mentek. Utközben ben találkoztak Varju Istvánnal, akivel — se szó, se beszéd — összeakasztották a kereket. Természetesen Varju István kapott ki, de alaposan. A támadókat feljelentették.

Ellúnt csizmák. Fisi Mihály Zámoly-utca 14. sz. alatti lakos nyitott tornácáról a mult hét folyamán ismeretlen tettes 2 pár viselt csizmát 12 korona értékben ellopott.

A városgazda tyukója. Almássy János városgazda zárt tyukóját folyó hó 1-én éjjel ismeretlen tettesek feltörték és 5 drb. fajtyukot elloptak. A tettesek a tyukokat a helyszínen leölték. A rendőrség a tolvajok nyomában van.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Zögyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
bőr kabátok, utazóbundák,
raglan-felöltők, kabátok.

Főtisztelendő papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Fehérgyármegyei Főtisztelendő papságot, hogy az összes egyházi s tanügyi nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak és így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával a legolcsóbb árak mellett szállíthatjuk

Továbbá ajánljuk

nyomdai intézetünket

mindennemű könyvnyomdai munkák u. m.: művek, röpiratok, folyóiratok, zárszámadások, évi jelentések, kimutatások, körleveleket, hirdetésmények, falragaszok, levélpapírok, borítékok, stb. elkészítésére izléses kivitelben, olcsó árak mellett;

Ki nyomtatványszükségletét nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Egyházmegyei Könyvnyomda.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérváron.